

XV. évfolyam, 6. szám, 2012

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XV. évfolyam, 6. szám, 2012

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő

Dr. Stummer Ildikó

Szerzők

Dr. Tikász Ildikó Edit

tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu

Németh Noémi

nemeth.noemi@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (+36 1) 476-6093

Fax: (+36 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	7
Nemzetközi piaci információk.....	11
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	12
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése.....	13
CUKORPIACI JELENTÉS.....	18
Agrárpolitikai Hírek.....	19

ÖSSZEFOGLALÓ

Az *USDA* március végi jelentésének hatására a chicagói árutőzsdén ismét drágultak a terményjegyzések.

Az Ausztrál Agrárgazdasági és Erőforrás-gazdálkodási Tudományok Hivatala (*ABARES*) legfrissebb kitekintésében a búza globális termésének csökkenését, míg a kukorica rekordszintű termését jósolja a 2012/2013. gazdasági évre.

Az MgSzH áprilisi közlése szerint Magyarországon az áttelelő 1,08 millió hektár búzaterület nagy része gyenge állapotban van, és a gazdák 1,26 millió hektáron szándékoznak kukoricát vetni.

A legfrissebb információk szerint Braziliában 65 millió, Argentínában 45 millió tonna szójababot takaríthatnak be 2012-ben.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) a repcemag front havi jegyzése 500 euró/tonnára drágult március végére, és azóta is magas tartományokban van.

Az MgSzH legfrissebb adatai alapján Magyarországon a repce termőterülete 164 ezer hektár és a napraforgóé elérheti a 611 ezer hektárt az idén.

A londoni és a New York-i árutőzsdéken a cukor határidős jegyzése stagnált 2012 márciusában az előző hónap-hoz képest.

A *Czarnikow* piackutató cég szerint a cukor globális termelése 7,7 millió tonnával haladhatja meg a fogyasztást a 2011/2012. gazdasági évben (október-szeptember).

Európában a cukorrépa vetésterületének csökkenése a cukorkibocsátás visszaesését okozhatja 2012-ben.

GABONAPIACI JELENTÉS

Az Ausztrál Agrárgazdasági és Erőforrás-gazdálkodási Tudományok Hivatala (*ABARES*) 2012/2013. gazdasági évre vonatkozó kitekintésében a búza világszintű termésmennyiségét 682 millió tonnára becsülte. Ez 2 százalékos csökkenést jelent az előző gazdasági év 693 millió tonna produktumához képest. Az elemzők szerint a termés csökkenése a vetésterületek várható növekedése ellenére is prognosztizálható, ugyanis a 2011/2012. gazdasági év 3,13 tonna/hektáros rekordszintű termésátlag helyett átlagos hektáronkénti hozammal kalkulálnak.

Középtávon ugyanakkor a búza globális kibocsátásának 1 százalékos növekedésére lehet számítani, ami a 2016/2017. szezonnra 705 millió tonna terményt jelent. Ennek oka – elsősorban a fekete-tengeri térségben várható – a vetésterület növekedésében keresendő.

Szakértői becslések szerint a búza globális zárókészletének összes felhasználáshoz viszonyított aránya a 2012/2013. gazdasági évben 30,9 százalékra emelkedik, ami közel négy hónapra elegendő tartaléknak felel meg. A legfőbb exportőrök készletei vélhetően nem változnak ebben az időszakban. Kivételt az USA jelent, ahol 10 százalékos növekedést várnak.

Az USA-ban 58 millió tonna búza betakarítását valószínűsítik a 2012/2013. gazdasági évre, ami 6 százalékkal magasabb az előző szezonn eredményéhez képest.

Az Európai Unió egyes régióiban, az aszályos időjárási viszonyok következtében, repce helyett búza vetése mellett döntöttek a gazdák, ezért a 2012/2013. gazdasági év vonatkozásában a hozam 2 százalékos növekedése mellett 140 millió tonna búza betakarításával számolnak az elemzők.

Ausztráliában, az előrejelzések szerint, a 2011/2012. gazdasági évihez képest 13 százalékkal csökken a búza termése a 2012/2013. szezonnban, vagyis 26 millió tonna termény betakarítása becsülhető. A termésátlag előreláthatóan 2,10 tonna/hektárról 1,87 tonna/hektárra esik, valamint – a kedvezőtlenebb búzaár-előrejelzések következményeként – a szántóterületek 3 százalékos csökkenésére is számítanak a szakértők. Az export változatlan marad (21 millió tonna).

A legnagyobb gabonatermelő országok vetésterület növelése eredményeként a 2012/2013. szezonnra világszinten a kukorica rekord mennyiségű hozamára, azaz 887 millió tonnára számítanak az *ABARES* elem-

zői. Az előző gazdasági évhez képest, ez 3 százalékos emelkedést jelent. E rendkívüli változás egyik fő előidézője, hogy globális szinten – különösen Ázsiában és Brazíliában – a 2012/2013. gazdasági évben 2 százalékos emelkedésre számítanak a takarmánykukorica felhasználás vonatkozásában (521 millió tonna).

A kukorica zárókészletét 2012/2013. gazdasági évben az elemzők 129 millió tonnára becsülik, mintegy 7 százalékos növekedést remélve.

Az USA-ban – bízva az előző gazdasági év kedvezőtlen időjárási feltételeinek megszűnésében – 6 százalékos termésmennyiség emelkedést várnak, azaz 333 millió tonna kukorica betakarításával számolnak, ami kedvező esetben 34 millió hektárról kerülhet a raktárakba. 1 százalékos növekedést jeleznek a kukorica ipari felhasználása és a belső fogyasztás terén. Ez 163 millió tonna terményt jelent, amelyből 135 millió tonnát bioetanol előállítására használnak. Így az USA-ban – a termelés fokozódásával, illetve a takarmányként történő hasznosítás visszaesésével párhuzamosan – a kukorica zárókészletének 20 százalékos emelkedésével vagyis 26 millió tonnával kell számolni.

Fentieket figyelembe véve, középtávon – vagyis a 2012/2013. - 2016/2017. gazdasági évek közötti időszakban – a gabona árának csökkenése várható. A legfőbb áralakító tényező a kereslet lesz ebben az időszakban, amit a legnagyobb importőrök erősödő ipari felhasználása, a lakossági jövedelmek emelkedése és a népesség gyarapodása is befolyásol.

A Nemzetközi Gabonatanács (*IGC*) jelentése alapján, a búza és a kukorica exportára márciusban elveszítette mindazt a nyereséget, amelyet a hónap elején realizált, annak ellenére, hogy a legközelebbi határidős ár Chicagóban a hónap utolsó napján erőteljes növekedésbe kezdett (a búza és a kukorica front havi jegyzése 234, illetve 258 USD/tonna közelébe erősödött). A március végi élénk áremelkedés azon készletinformáción alapult, mely szerint a kukorica és a búza étkezési célú felhasználása a vártnál kedvezőbben alakult, továbbá, hogy a kukorica vetését a várakozásokhoz képest felül-, míg a szójabab és a tavaszi búza termőterületét alultervezték.

Az MgSzH áprilisi közlése szerint Magyarországon a 1,08 millió hektár búzaterület 20 százaléka jó, 36 százaléka közepes és 44 százaléka gyenge állapotban volt a felmérés idején. Ez az állapotminősítés az utóbbi évek

legrosszabb helyzetére utal, mert a növények fejlettsége messze elmarad az utolsó öt év átlagától. A február eleji és a húsvéti fagyok nagy kárt okoztak a szárazság sújtotta egyenlőtlen állományok fejlődésében.

Az MgSzH legfrissebb jelentése alapján a tervezett 1,26 millió hektár 7 százalékán – vagyis 84 ezer hektáron – került földre a kukorica április 10-ig.

Agrárpolitikai Hírek

- Április elején megjelent a területalapú támogatásról, valamint az ahhoz kapcsolódó kiegészítő nemzeti támogatások igénybevételéről szóló rendelet. A termelők a rendelet hatályba lépésétől kezdődően május 15-ig adhatják be a SAPS, valamint a termeléshez kötött jogcímeknél a top-up támogatási kérelmüket a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz. A magyar gazdák 2011-ben a területalapú támogatások 80 százalékát kapták a Közösségtől, 2012-ben ez az összeg 90 százalékra nő, és 2013-ra éri el a hazánk számára megítélt támogatás 100 százalékát.
- A kormány döntése szerint a Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint a Nemzetgazdasági Miniszté-

rium április 30-ig a kormány elé terjeszti a koncepciót, amely alapján létrejöhet az úgynevezett zöld bank. Az agrárbank forráskerete több tíz milliárd forint lehet, amely főként a családi gazdaságok és a fiatal gazdák segítését szolgálja.

- Elkezdte termelését az ír *Ethanol Europe Renewables* tulajdonában álló *Pannonia Ethanol* dunaföldvári bioetanol-üzeme. A gyár kapacitása évi 575 ezer tonna belpiaci kukorica felhasználását teszi lehetővé.
- Megjelent a fiatal gazdák támogatásáról szóló rendelet tervezete, amely négy milliárd forintos kerettel ösztönözné a fiatal termelők tevékenységét. A támogatásra minden 18-40 év közötti, megfelelő szakmai végzettséggel rendelkező gazdálkodó pályázhat.

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mérték- egység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak- Magyar- ország	2012. 12. hét	2012.13. hét	2012. 13. hét / 2012. 12. hét százalék
Étkezési búza	tonna	912	7 938	-	1 039	8 934	860
	HUF/tonna	55 467	54 697	-	53 833	54 750	102
Takarmány- búza	tonna	-	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmány- kukorica	tonna	13 027	3 801	7 125	21 286	23 953	113
	HUF/tonna	50 069	50 169	49 547	48 528	49 930	103
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-	-

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

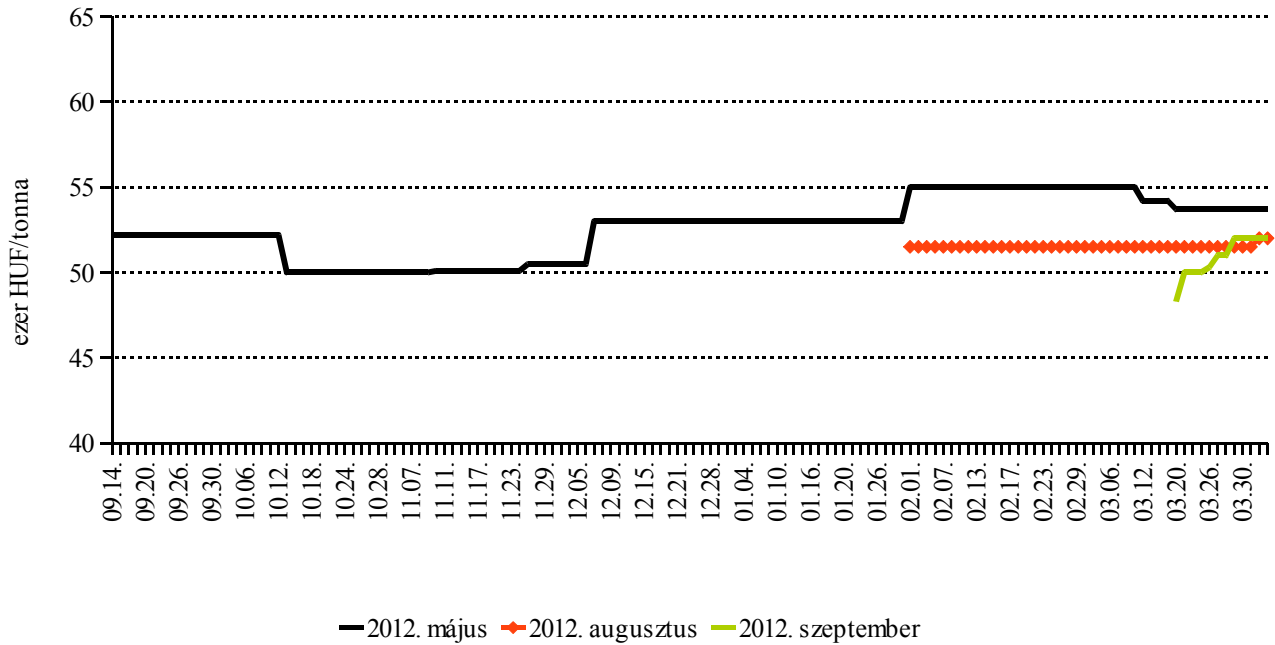
2. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2011. 13. hét	2012. 12. hét	2012.13. hét	2012. 13. hét / 2011. 13. hét százalék	2012. 13. hét / 2012. 12. hét százalék
Étkezési búza	tonna	2 658	1 039	8 934	336	860
	HUF/tonna	76 082	53 833	54 750	72	102
Takarmány- búza	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Takarmány- kukorica	tonna	7 956	21 286	23 953	301	113
	HUF/tonna	54 563	48 528	49 930	92	103
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-

Forrás: AKI PÁIR

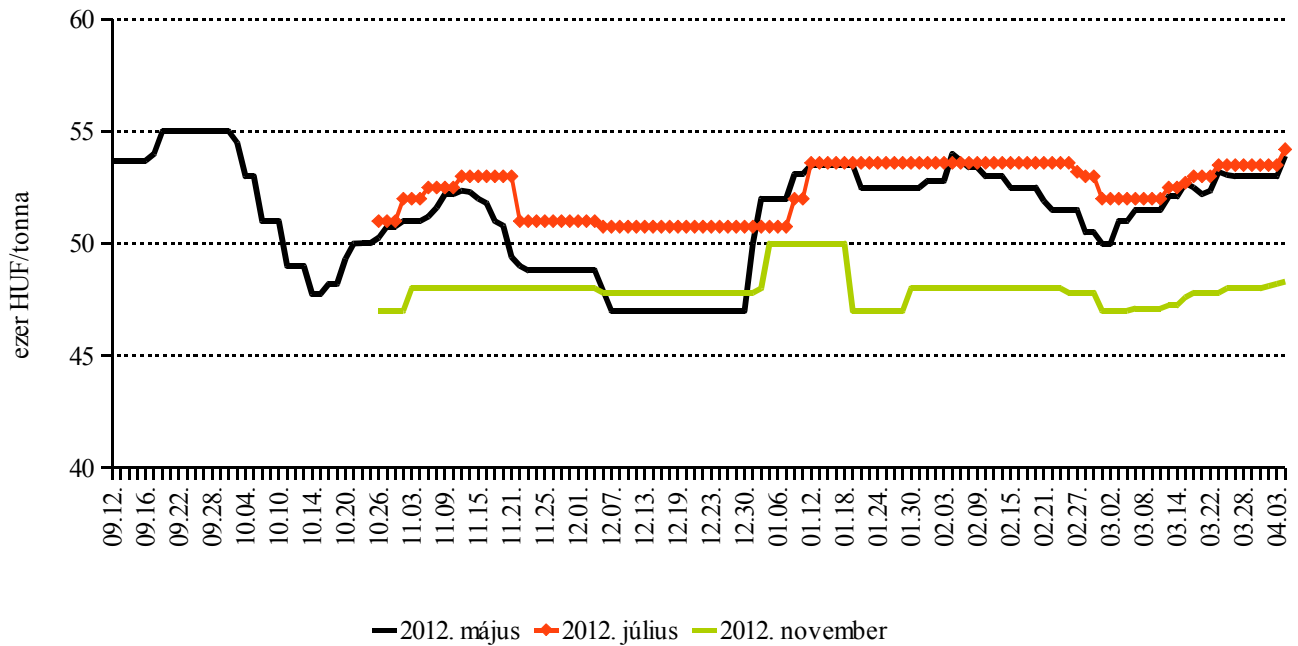
A gabonafélék jegyzése

1. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

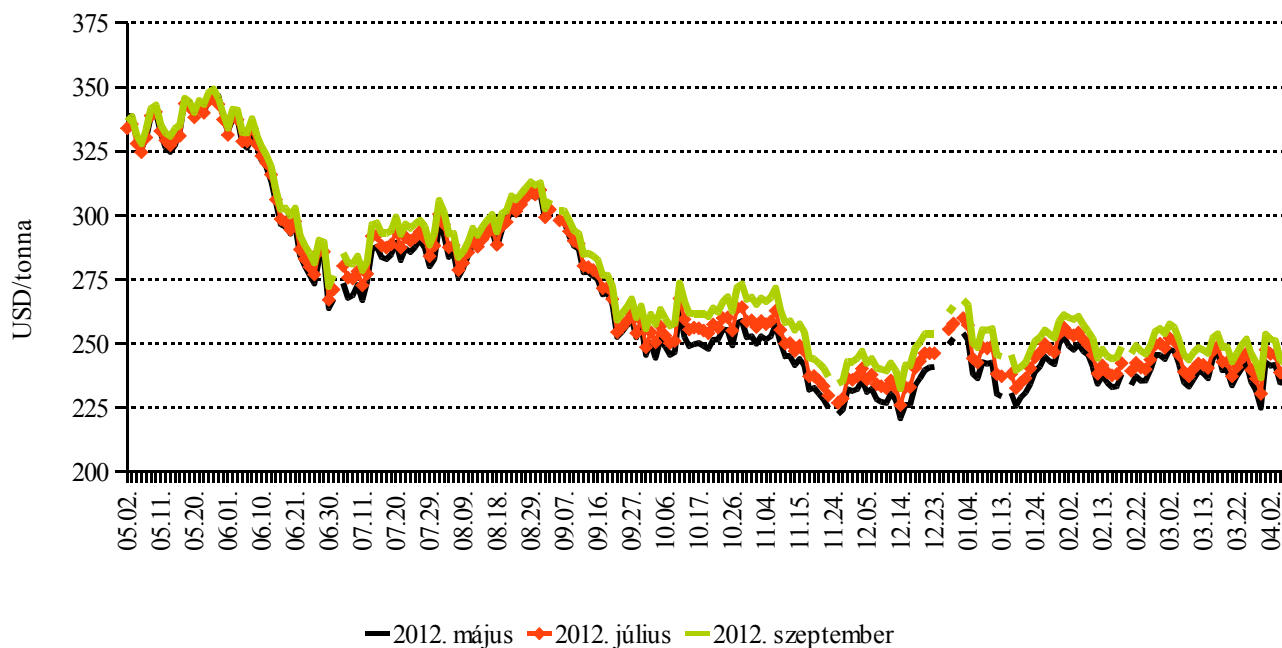
Forrás: BÉT

2. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

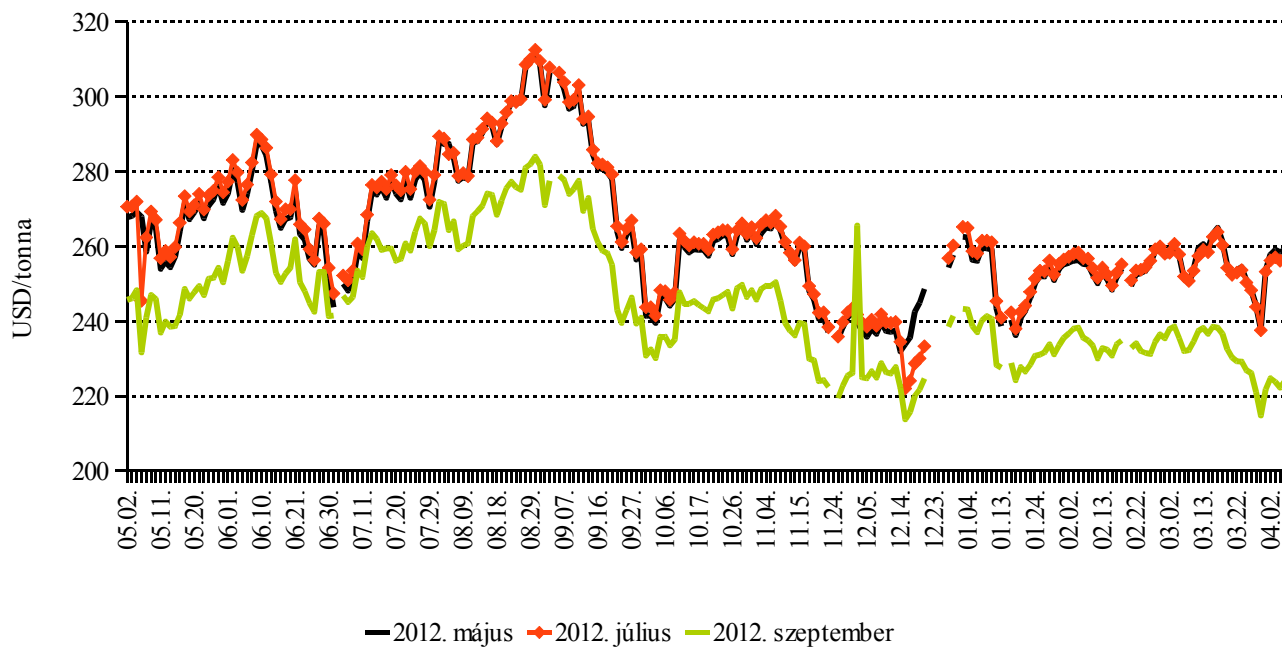
Forrás: BÉT

3. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

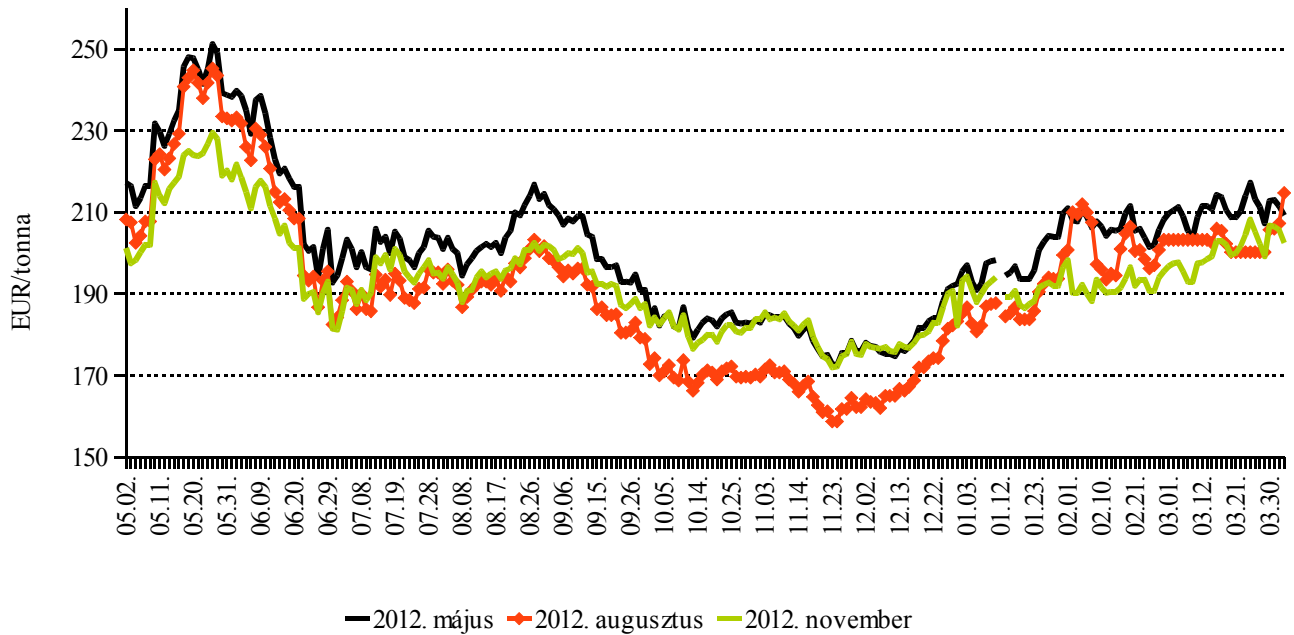
4. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

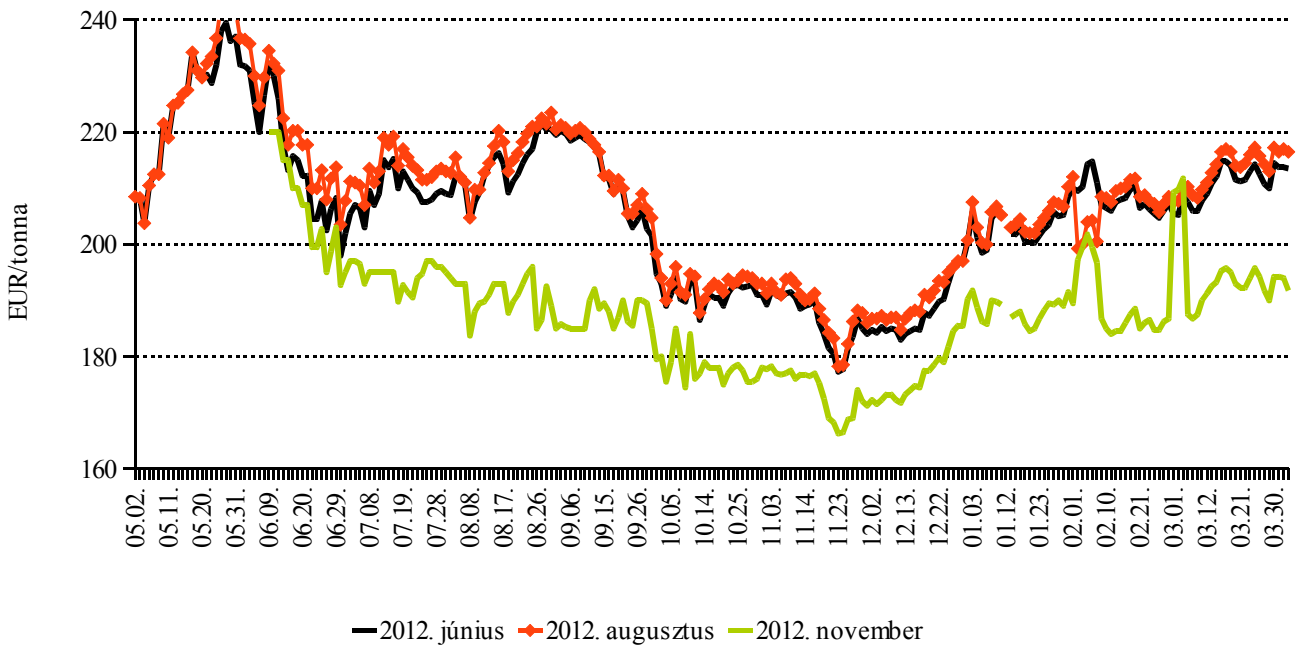

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

3. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2011. 13. hét	2012. 12. hét	2012.13. hét	2012. 13. hét / 2011. 13. hét százalék	2012. 13. hét / 2012. 12. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	788	300	882	112	294
	HUF/kg	103	77	78	76	102
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 190	419	1 651	139	394
	HUF/kg	107	82	81	75	99
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	557	325	705	126	217
	HUF/kg	111	90	89	81	100
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	28	32	38	134	118
	HUF/kg	113	91	87	77	95
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	52	21	82	156	387
	HUF/kg	127	98	91	72	93
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	646	237	732	113	309
	HUF/kg	101	76	76	76	101
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	537	233	609	113	261
	HUF/kg	107	78	79	73	101
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	-	-	376	-	-
	HUF/kg	-	-	81	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	45	18	58	130	321
	HUF/kg	115	88	89	78	101
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	29	26	39	136	147
	HUF/kg	123	99	100	82	101

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2012. február	2012. március	2012. április
Finomliszt BL 55	208	204	205
Fehér kenyér	268	267	269
Félbarna kenyér	263	265	262
Étkezési búzadara AD	214	214	214

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2012. február 8.)

5. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. május	209,25	61 735	2012. május	234,84	52 599
2012. augusztus	214,75	63 358	2012. július	238,66	53 455
2012. november	202,50	59 744	2012. szeptember	243,81	54 609
2013. január	202,00	59 596	2012. december	251,82	56 403
2013. március	202,25	59 670	2013. március	257,69	57 717
2013. május	202,50	59 744	2013. május	261,66	58 607

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

6. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2012. június	213,50	62 989	2012. május	258,50	57 899
2012. augusztus	216,50	63 874	2012. július	256,14	57 370
2012. november	191,75	56 572	2012. szeptember	222,28	49 786
2013. január	192,50	56 793	2012. december	214,25	47 988
2013. március	195,25	57 605	2013. március	218,35	48 906
2013. június	198,75	58 637	2013. május	221,50	49 612

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. táblázat: **Repce**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2012. május	500,00	147 515
2012. augusztus	482,50	142 352
2012. november	475,25	140 213
2013. február	468,00	138 074
2013. május	462,75	136 525
2013. augusztus	437,00	128 928

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME/CBOT – Chicago Board of Trade

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az *Oil World* márciusi jelentése alapján a 10 fő olajnövény 440 millió tonnás globális termése a 2011/2012. gazdasági évben jóval elmaradhat a korábban várttól. A 456 millió tonnás globális felhasználás csak a készletekkel együtt biztosítható, és a folyó szezonban 15,6 százalékra csökkenhet a készlet/felhasználás aránya, amely az utóbbi 10 év legalacsonyabb szintjét jelenti. A „deficit” olajnövénypiacon az ár további emelkedés várható, főként a szójabab és származékainak esetében, mert a fundamentális okok mellett jelentős spekuláns jelenlét is várható.

Az *Oil World* elemzői márciusban 243 millió tonnára csökkentették a szójabab globális terméskilátását a jelen szezonra, amely az utóbbi négy év legrosszabb eredménye. A dél-amerikai termés nagysága még mindig kérdéses, mert az *Oil World* hétről hétre rontja a kilátásokat, amely már így is 16 millió tonnával marad el a korábban várt szinttől. A legfrissebb információk szerint Brazíliában 65 millió, Argentínában 45 millió tonna szójababot takaríthatnak be 2012-ben a gazdák. A dél-amerikai aratás mellett az Egyesült Államokból a szójabab vetésterületéről érkező hírek határozzák meg a következő hetekben a szójabab árát. A szójabab március végi árszintjei nagyon vonzóak a gazdálkodók számára, akik általában a kukorica és a szójabab között választanak.

A párizsi árutőzsdén (*MATIF*) rekordszintek közelébe drágult a repcemag front havi jegyzése március végére és azóta is magas tartományokban van. Középtávon a repcemag jegyzése nyomás alá kerülhet, mert a repcemag és származékai relatíve drágák a helyettesítő termékekkel szemben, ami a kereslet mérséklődését okozhatja. Az árak enyhülésének irányába hat még az ausztráliai és a kanadai canola megjelenése a globális piacon. Az *Oil World* márciusi közlése szerint az EU-ban várhatóan 19,5 millió tonna repcemag terem 2012-ben, amely éppen csak meghaladja az előző évi mennyiséget. A legnagyobb problémát a fagyok és a szárazság okozták az államokban, illetve a 6,25 millió hektár termőterület valamelyest elmarad a korábbi évek átlagától. Az újtermésű repcemaggal kapcsolatos várakozások mivel egyre pesszimistább képet mutatnak, a jelenlegi árszintek stabilizálódását eredményezik.

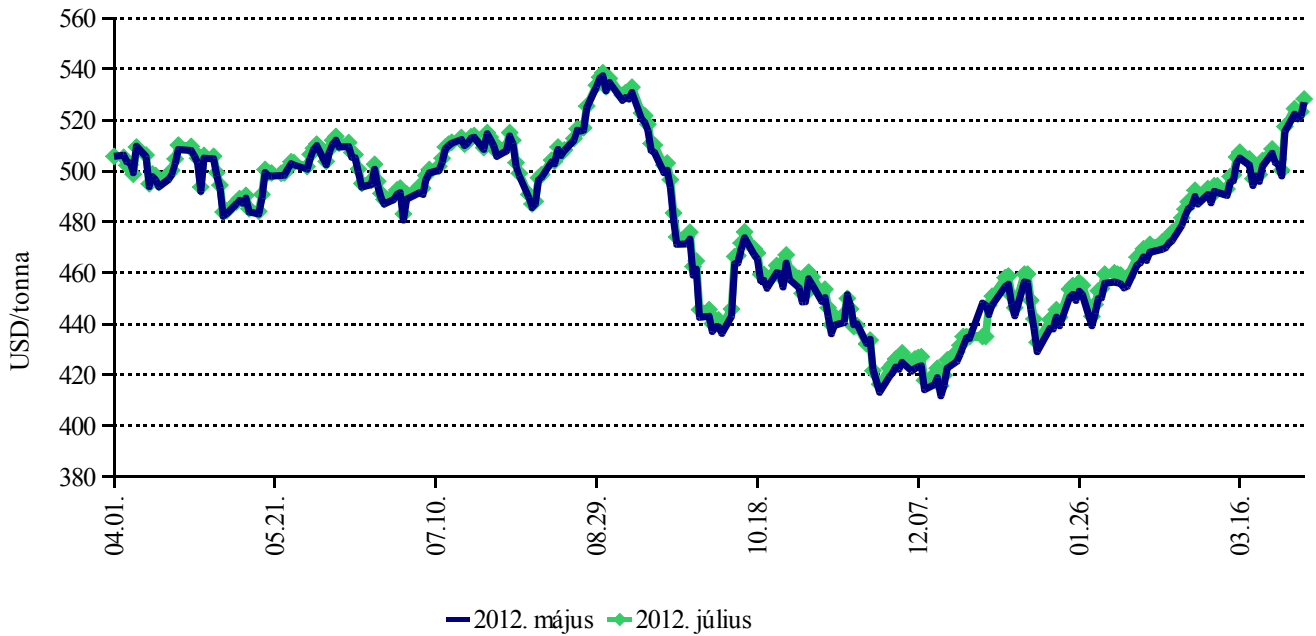
Az *IGC* áprilisi várakozásai alapján Kína olajosmagimportja intenzív marad a következő években. Az ázsiai ország szójabab, repce- és napraforgómag behozatala 8 százalékkal nőtt a 2011/2012. gazdasági évben az előző szezonhoz képest. Kína a fokozott keresletet a belső piacról nem tudja kielégíteni. A termelési technológia és a környezeti feltételek, illetve a profitvárakozások miatt a kínai mezőgazdaság elmúlt 10 évben tapasztalható fellendüléséből egyelőre az olajnövények kimaradtak, mert 2002 és 2012 között nem változott számottevően a termelési volumen. A javuló ázsiai életkörülmények köré épülő iparágak egyik leggyorsabban fejlődő szereplője az élelmiszeripar, amelynek igényei csak a növekvő alapanyagimporttal elégíthetők ki. Az urbanizáció, a javuló életkörülmények és a változó étkezési szokások mind növelik az olajosmagvak és származékaik iránti keresletet, amit a feldolgozó kapacitások (115 millió tonna 2011-ben) két számjegyű éves bővülése is alátámaszt. Az olajmalmok korábban a termőterületek mellett épültek, de napjainkban a kikötők környékére települnek a külföldi tulajdonú nagyobb-nagyobb „gyárak”.

A BÉT-en a napraforgómag front havi jegyzése 124 ezer Ft/tonnára erősödött április elején. A repceállományokról érkező hírek hatására az újtermésű repcemag határidős ára mindegyik lejáratra egyaránt 138 ezer Ft/tonnára emelkedett. A tavaszi vetést nem hátráltatta az időjárás és egyelőre a tervezett ütemben tudnak haladni a magyar gazdák, a csapadék hiánya viszont veszélyezteti a növények fejlődését.

Az MgSzH áprilisi közlése szerint Magyarországon a 164 ezer hektár repceterület 25 százaléka jó, 38 százaléka közepes és 37 százaléka gyenge állapotban volt a felmérés idején. Ez az állapotminősítés az utóbbi évek legrosszabb helyzetére utal, mert a növények fejlettsége messze elmarad az utolsó öt év átlagától. A helyzetet súlyosbítja, hogy a szárazság és a fagyok miatt az összes elvetett 254 ezer hektár repceből majd 100 ezer hektárt kellett kiszántani a tavasszal. A belföldi gazdálkodók a tervezett 611 ezer hektárból 205 ezer hektáron fejezték be a napraforgó vetését április 10-ig.

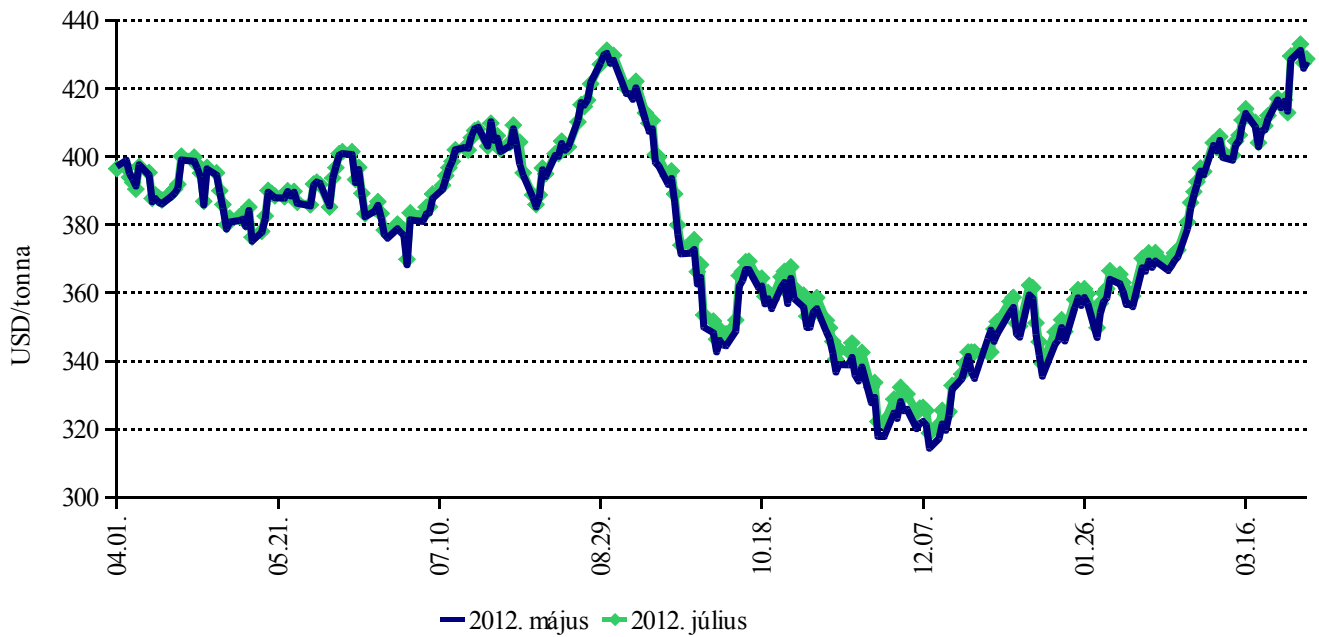
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése

7. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

8. ábra: A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

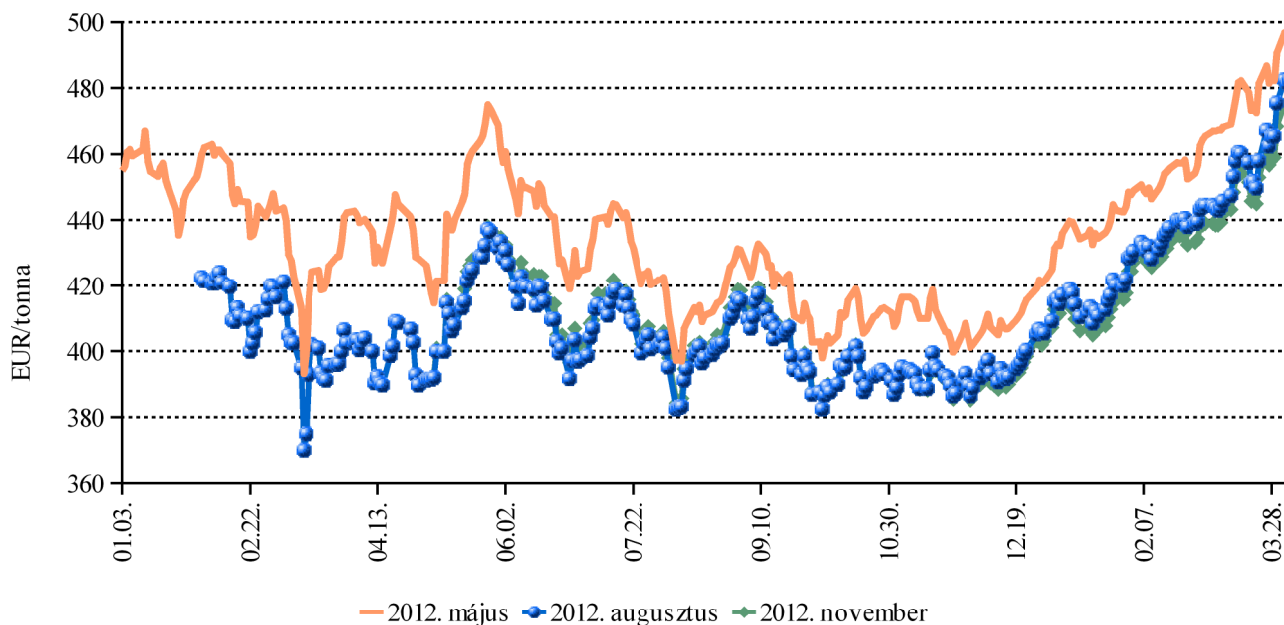
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

9. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

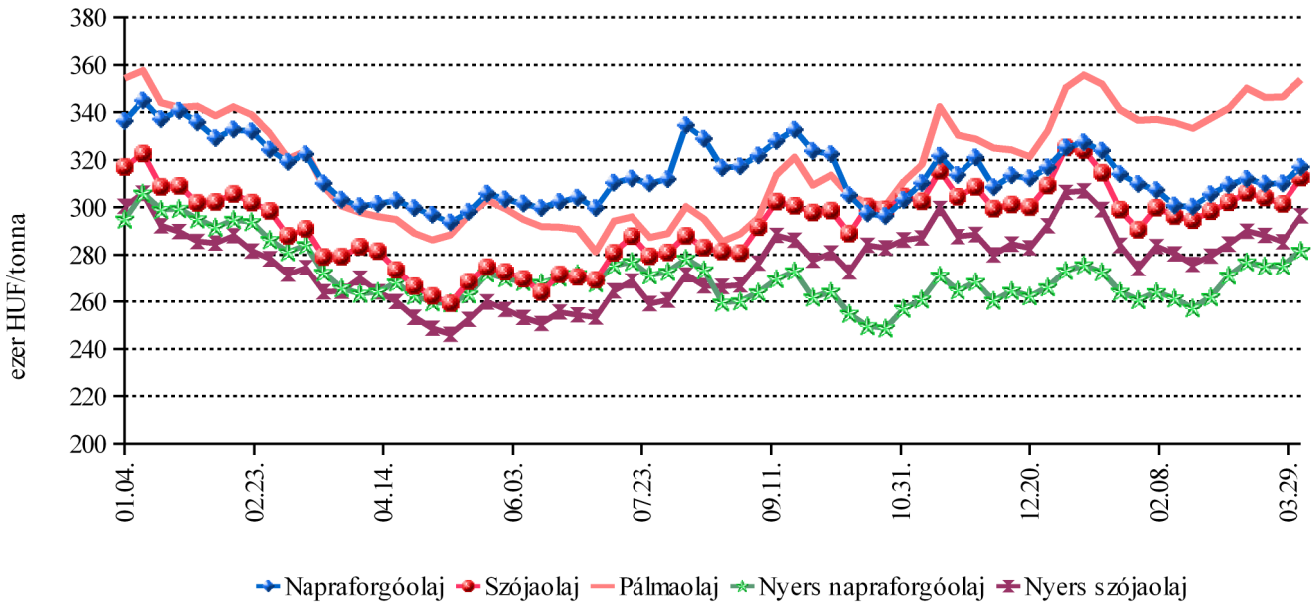
Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

10. ábra: A repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

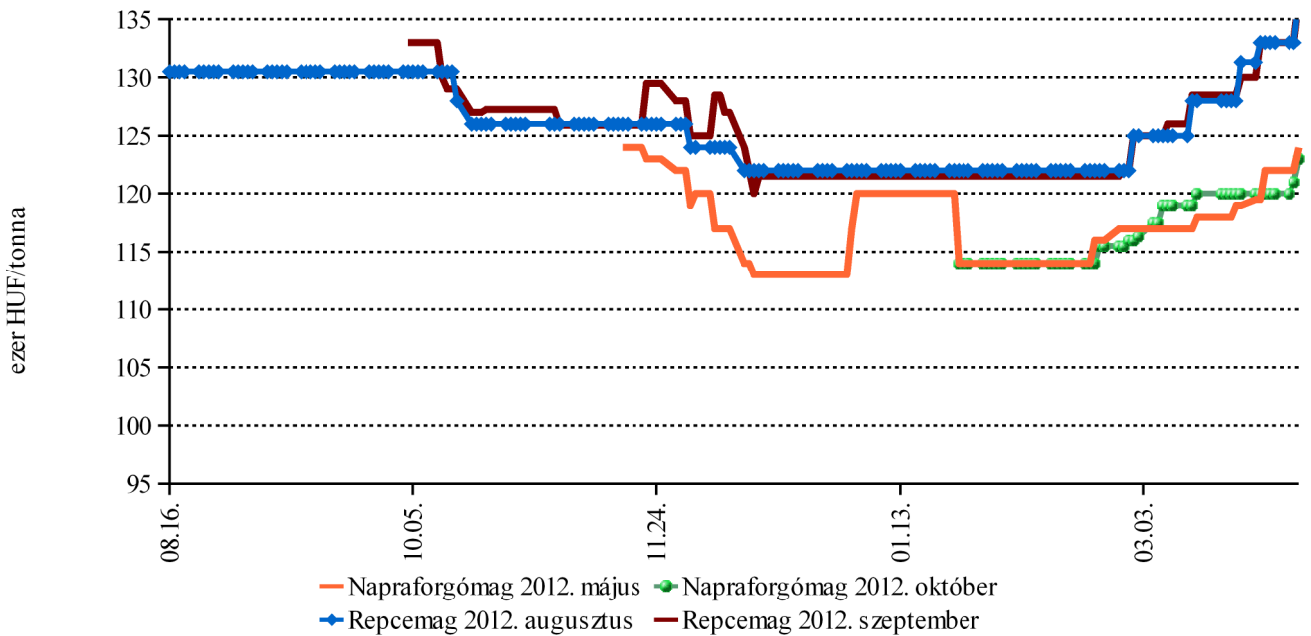
Forrás: MATIF

11. ábra: A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

12. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

8. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozóinak értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2011. március	2011. február	2012. március	2012. március / 2011. március százalék	2012. március / 2012. február százalék
Ipari napraforgómag	tonna	38 574	67 482	29 804	77	44
	HUF/tonna	130 718	114 741	118 759	91	104
Repcemag	tonna	19 920	27 153	11 053	55	41
	HUF/tonna	111 517	132 124	132 707	119	100
Nyers napraforgóolaj	tonna	129	196	1 109	862	564
	HUF/tonna	296 219	268 336	291 248	98	109
Napraforgódara	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	9 024	7 287	4 080	45	56
	HUF/tonna	53 298	50 643	53 898	101	106

Forrás: AKI PÁIR

9. táblázat: A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	EU	Franciaország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyarország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2012-03-20	274 401	-	275 145	-	-
	2012-03-27	-	-	275 344	-	293 947
	2012-04-03	-	-	281 792	-	-
Repcelaj	2012-03-20	279 823	304 910	-	-	-
	2012-03-27	-	305 130	-	-	-
	2012-04-03	-	309 015	-	-	-
Szójaolaj	2012-03-20	281 144	-	288 212	263 703	-
	2012-03-27	-	-	285 515	264 464	-
	2012-04-03	-	-	296 507	272 001	-

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

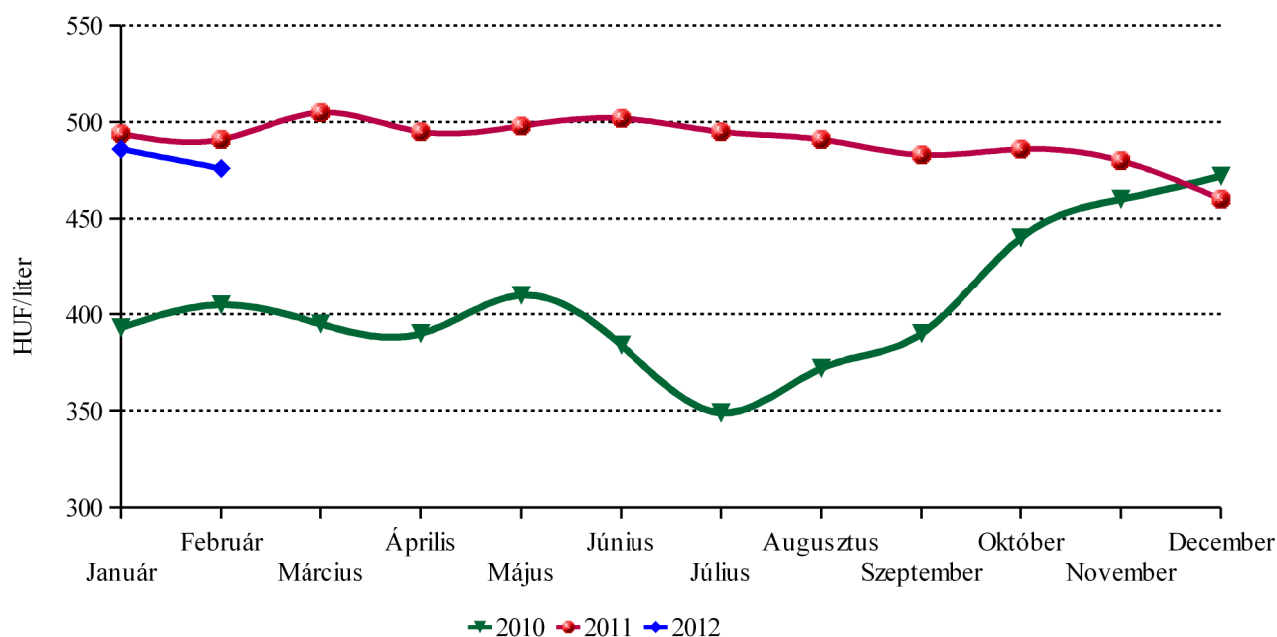

10. táblázat: Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár
Napraforgómag	2012-03-20	-	130 555	-	120 239
	2012-03-27	-	-	-	117 862
	2012-04-03	-	-	-	-
Napraforgódara	2012-03-20	-	-	-	-
	2012-03-27	-	-	61 753	40 282
	2012-04-03	-	-	68 425	-
Repce­mag	2012-03-20	137 427	137 160	-	140 362
	2012-03-27	141 450	-	130 770	-
	2012-04-03	146 267	-	-	-
Repcedara	2012-03-20	-	62 966	-	-
	2012-03-27	-	-	67 565	55 866
	2012-04-03	-	-	74 311	-

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

13. ábra: A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

A londoni és a New York-i árutőzsdéken a cukor határidős jegyzése stagnált 2012 márciusában az előző hónaphoz képest. A londoni árutőzsdén a fehércukor front havi jegyzése 640 dollár/tonna körül, a New York-i árutőzsdén a nyerscukor határidős ára 560 dollár/tonna körül alakult.

A *Czarnikow* piackutató cég a Nemzetközi Cukorszervezethez (*ISO*) hasonlóan, növelte a 2011/2012. gazdasági év (október-szeptember) globális cukortermelésére vonatkozó előrejelzését 2012 márciusában. A piacelemző szerint a cukor globális termelése 7,7 millió tonnával haladhatja meg a fogyasztást a folyó szezonban. Ez 26 százalékkal magasabb az előző előrejelzésnél. A többletre vonatkozó becsléseket azonban módosíthatják az alábbi tényezők:

Brazília dél-keleti régiójában, amelyet gyakran megelőznek, azonban a cukor globális kínálatában meghatározó, rekord szintű kibocsátásra számítanak a 2011/2012. gazdasági évben. Az ország központi déli régiójában, amely a cukornád mennyiségének közel 90 százalékát adja, valamint a globális cukorkereskedelem felét biztosítja, a 2011/2012. gazdasági év betakarítása hivatalosan március közepén ért véget. A betakarított cukornád mennyisége 494,3 millió tonna volt, ez 11 százalékkal volt kevesebb az előző gazdasági évinél. Az *F.O. Licht* elemzői szerint 3 százalékkal több, 32,3 millió tonna cukrot állíthat elő a központi déli régió a szokásosnál tíz nappal később kezdődő 2012/2013. gazdasági évben az előzőhöz képest.

A kínai kormány 1,5 millió tonna cukor készletezését tervezi. A felvásárlásokat hamarosan megkezdik.

A New Yorkba érkező cukorszállítmányok legnagyobb vásárlója a *Cargill*. A New York-i brókerek véleménye szerint a nyerscukor alacsony ára miatt a *Cargill* igénye 500 ezer és 1 millió tonna között alakulhatott 2011 márciusában. Ugyanakkor az áprilisi szállítások várhatóan nem fedezik a *Cargill* keresletét. A *Kingsman* tanácsadó cég elemzői Braziliából 300 ezer tonna, Közép-Amerikából 150 ezer tonna, a Fülöp-szigetektől 25-50 ezer tonna cukorra számítanak. A *Cargill* a cukrot Észak-Afrikában, a Közel-Keleten, Indonéziában és más távol-keleti országban kívánja értékesíteni.

Az indiai kormány a már engedélyezett 2 millió tonna cukor exportján felül újabb 1 millió tonna kiszállítását hagyta jóvá 2012. március végén. Az Indiai Cukormalmok Egyesülete (*ISMA*) előrejelzése alapján India cu-

korkibocsátása 13 százalékkal 23,2 millió tonnára nőtt 2011. október és 2012. március között az előző év azonos időszakához képest. Az ország teljes termeléséből 4 millió tonna kerülhet a nemzetközi piacra.

Az iráni krízis elmélyülése a kőolaj árának emelkedését okozhatja. Ennek hatására Brazília növelheti a cukor alapú bioetanol előállítását, és a világpiacon várhatóan kevesebb cukrot értékesít. Ez a globális cukortöbblet csökkenéséhez vezethet, ami a cukor árának emelkedését eredményezheti.

Mexikóban a hosszan tartó aszály miatt cukorhiány alakult ki. Az ország 250 ezer tonna cukor importját tervezi 2012 áprilisában.

Az Egyesült Államok Agrárminisztériumának (*USDA*) előrejelzése szerint az USA cukortermelése 8 millió tonna lehet a folyó gazdasági évben. A következő szezonban 4 százalékkal több, 8,3 millió tonna kibocsátásra számítanak. A cukorrépából előállítható mennyiség a folyó gazdasági évben 4,525 millió tonna, a cukornádból készített 3,475 millió tonna, míg a következőben 4,793 millió tonna, illetve 3,507 millió tonna.

Európában a cukorrépa vetésterületének csökkenése a cukorkibocsátás visszaesését okozhatja 2012-ben. Az EU után Oroszország és Ukrajna a legnagyobb cukortermelő. Az előrejelzések szerint mindkét ország cukortermelése csökkenhet 2012-ben az előző évihez képest. Az Európai Bizottság szerint az Unióban 3,1 százalékkal zsugorodhat a cukorrépa vetésterülete. Oroszországban 10 százalékkal, Ukrajnában 5 százalékkal csökkenhet a vetésterület. Az Ukrán Cukortermelők Szövetsége, az *Ukrtsukor* 16,6 millió tonna cukor kibocsátására számít az idén, ami 8 százalékkal alacsonyabb az egy évvel korábbinál.

Az Európai Unió a Közös Agrárpolitika (*CAP*) 2015 októberétől javasolt reformjában a kvótarendszer megszüntetése mellett hangsúlyos szerepet kap a cukorrépa termesztés növekvő termésátlaga, termelékenységége. A kvóták eltörlése versenyt fog kiváltani az EU termelői között. Nem lesz különbség a kvótás, valamint a jelenleg a nem emberi fogyasztásra alacsonyabb áron értékesíthető kvóta feletti cukor között. A kvótarendszer eltörlésekor a kvóta feletti mennyiség elérhető lesz a piacon, és a nagyobb étkezési célra értékesíthető mennyiség csökkentheti az árakat. Az ár mérséklődése a magas termelési költségek mellett a cukorrépa-termelők egy részét a piac elhagyására kényszerítheti. Ez a cukortermel-

lés megszűnését jelentheti néhány tagországban. Az EU nem tervezi az importvámok megváltoztatását, így pl. a brazil import növekedése nem várható a kvótarendszer eltörlését követően. A kedvezményes vámtarifával rendelkező országok beszállításai szintén az árak csökkenése irányába hatnak. A világpiaci és az uniós árak közötti különbség csökkenése mérsékli a Közösség importját, ezért a cukor kereskedelmi mérlege javulhat. A cukor árának esése miatt a cukortartalmú termékek ára is versenyképesebb lesz. A cukor nem árrugalmas termék, ezért 1 százalékos mennyiségi növekedés több mint 1 százalékos árcsökkenést okoz¹. Ennek következtében azoknak a versenyképes termelőknek is csökken a jövedelme, akik növelni tudják a kibocsátásukat. Azokat a finomítókat is kedvezőtlenül érintheti a kvótarendszer

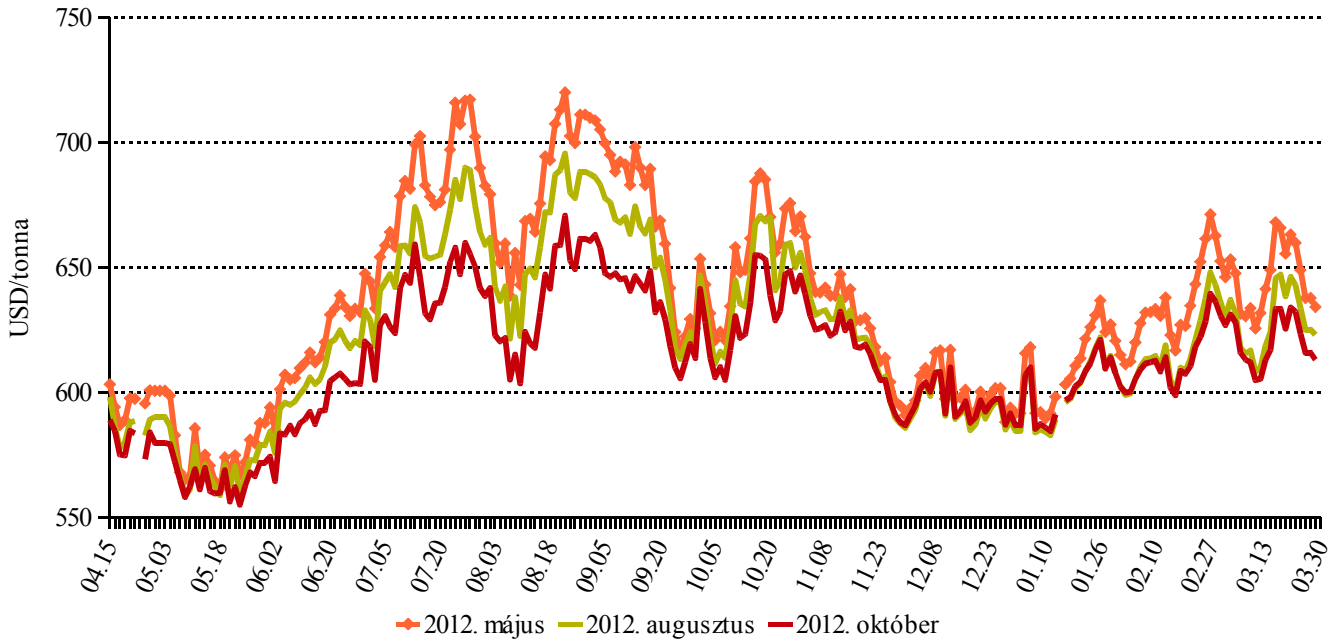
megszüntetése, akik importból származó nyerscukrot dolgoznak fel. Az élelmiszer-feldolgozók és a kiskereskedelem ugyanakkor a reform élvezői lehetnek. Kérdéses, hogy az ár csökkenését továbbadja-e a kiskereskedelem a fogyasztóknak. A jövőre vonatkozó további kérdés, hogyan működnek együtt a cukorrépa-termelők és a feldolgozók a kvóta nélküli rendszerben. Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára 312 forint/kg volt 2012 februárjában. Ez 1 százalékkal magasabb az előző hónaphoz, és 19 százalékkal az előző év azonos időszakhoz képest. A fogyasztói árfigyelésben szereplő országok közül hasonló mértékű volt az ár emelkedése Szlovákiában és Csehországban, míg Szlovéniában és Lengyelországban stagnált a cukor ára.

Agrárpolitikai Hírek

- A Dél-kelet Ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN), amely 10 ország 583 millió fogyasztóját egyesíti, az ASEAN Gazdasági Közösség (AEC) megalakítását tervezi, amelyben a javak, a szolgáltatások és a munkaerő szabadon áramolhat. A cukormalom tulajdonosok szerint a thaiföldi kormánynak ekkorra liberalizálnia kellene a cukorpiacát, hogy elkerülje a csökkenő árak következtében a cukorhiányt.
- Az Európai Bizottság 276/2012/EU végrehajtási rendelete szerint 2012. március 28-tól a nyers répacukor irányadó ára 49,59 euró/100 kg-ra nőtt, a fehér cukoré 43,14 euró/100 kg-ra csökkent 2012. március 23-hoz képest.
- A Bizottság 220/2012/EU végrehajtási rendelete szerint a tagállamok legkésőbb 2012. szeptember 1-jéig kötelesek tájékoztatni az Európai Bizottságot a 2011/2012. gazdasági évről a következő gazdasági évre átvinni kívánt répa- és nádcukor mennyiségéről.

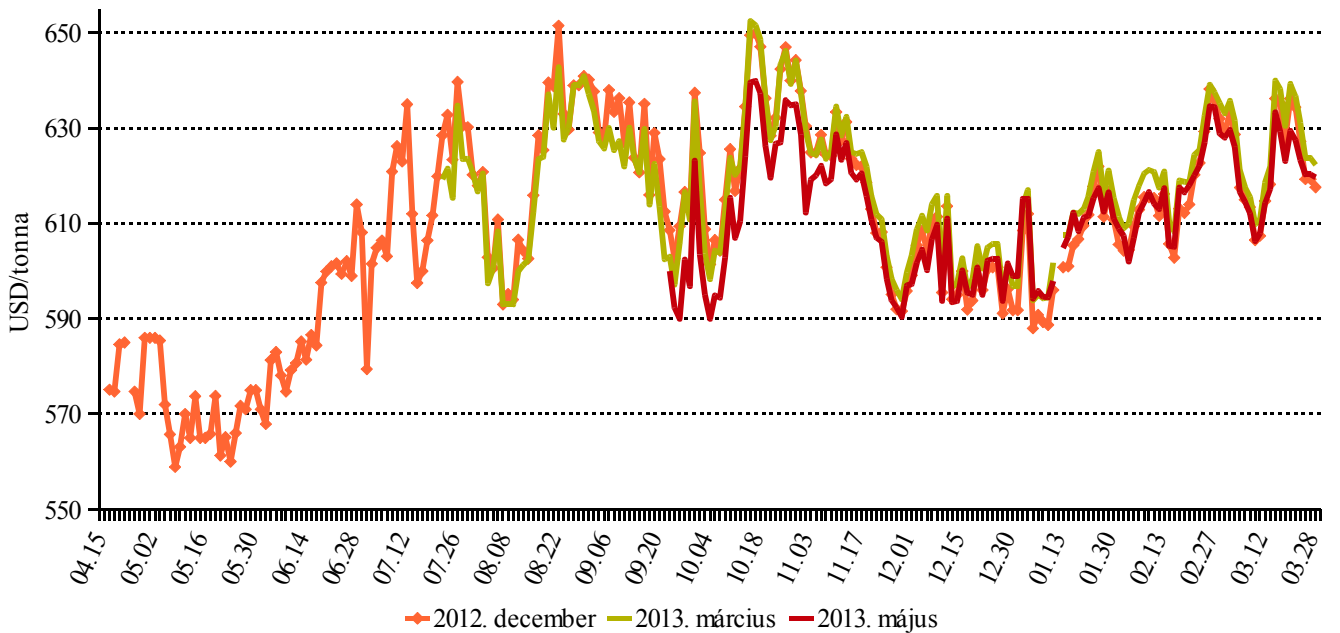
¹ Stephan Nolte (2012): What to expect from the abolition of the EU sugar quotas? *AgraEurope*, No. 2506. 18. p.

14. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

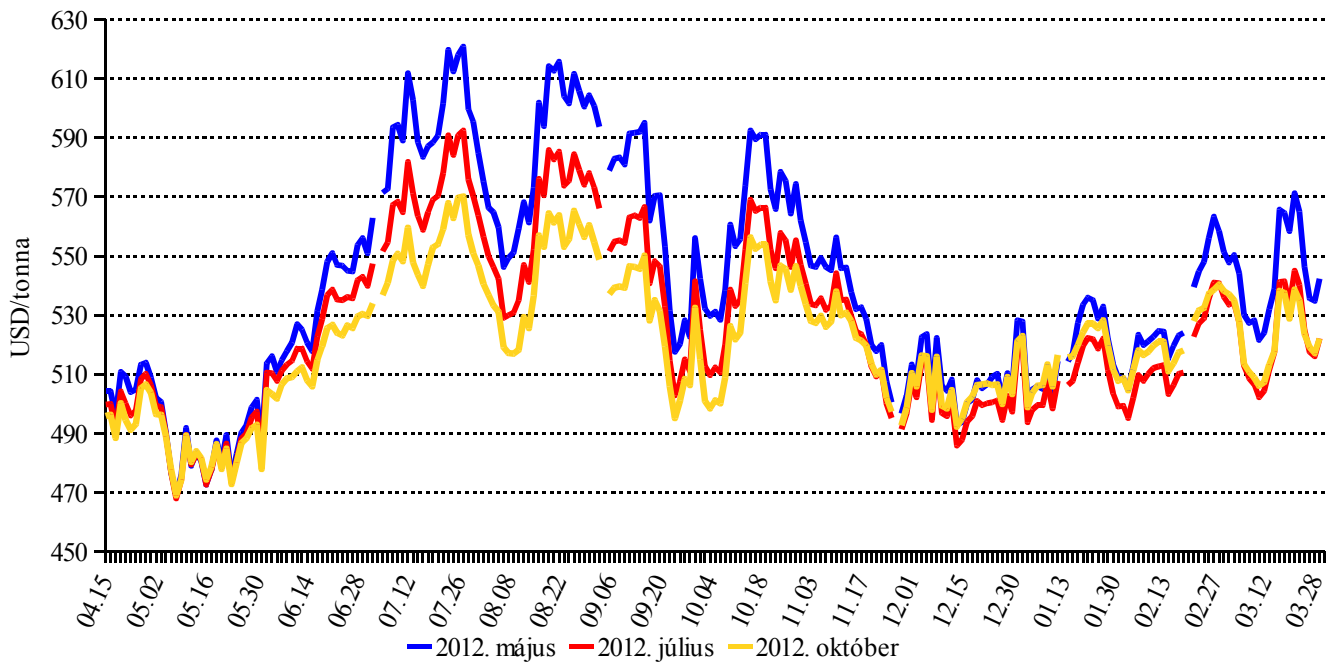
Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

15. ábra: A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

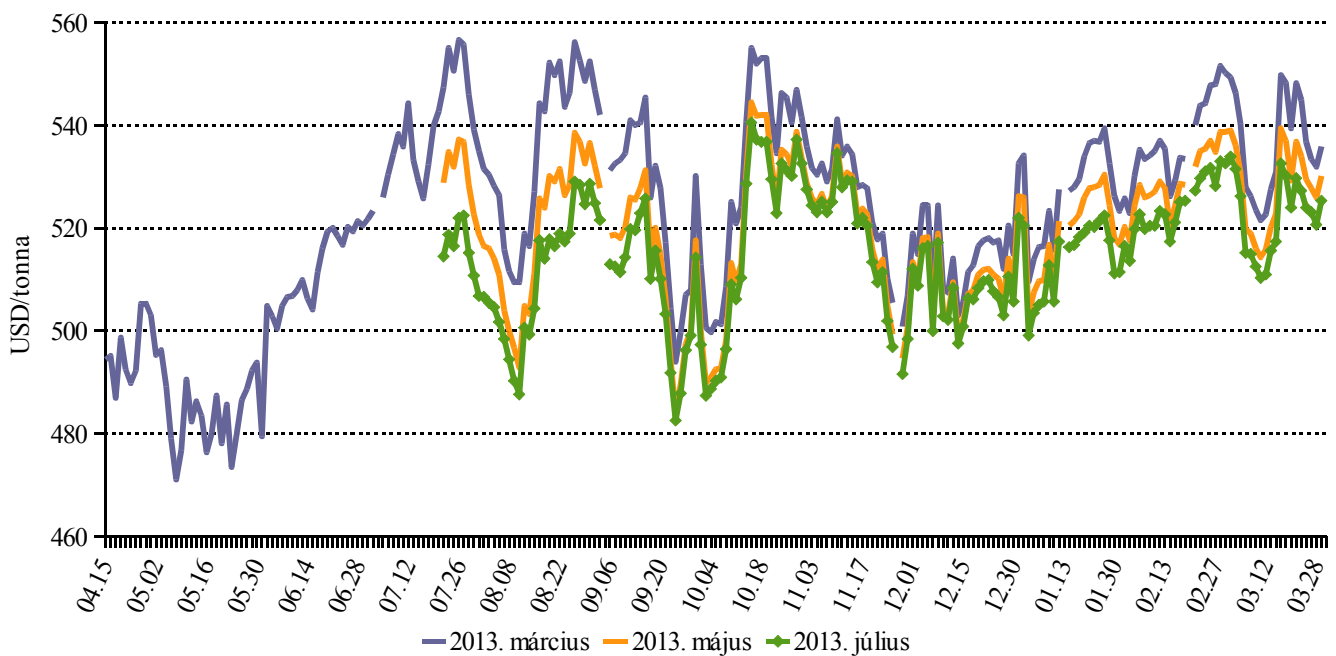
Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

16. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

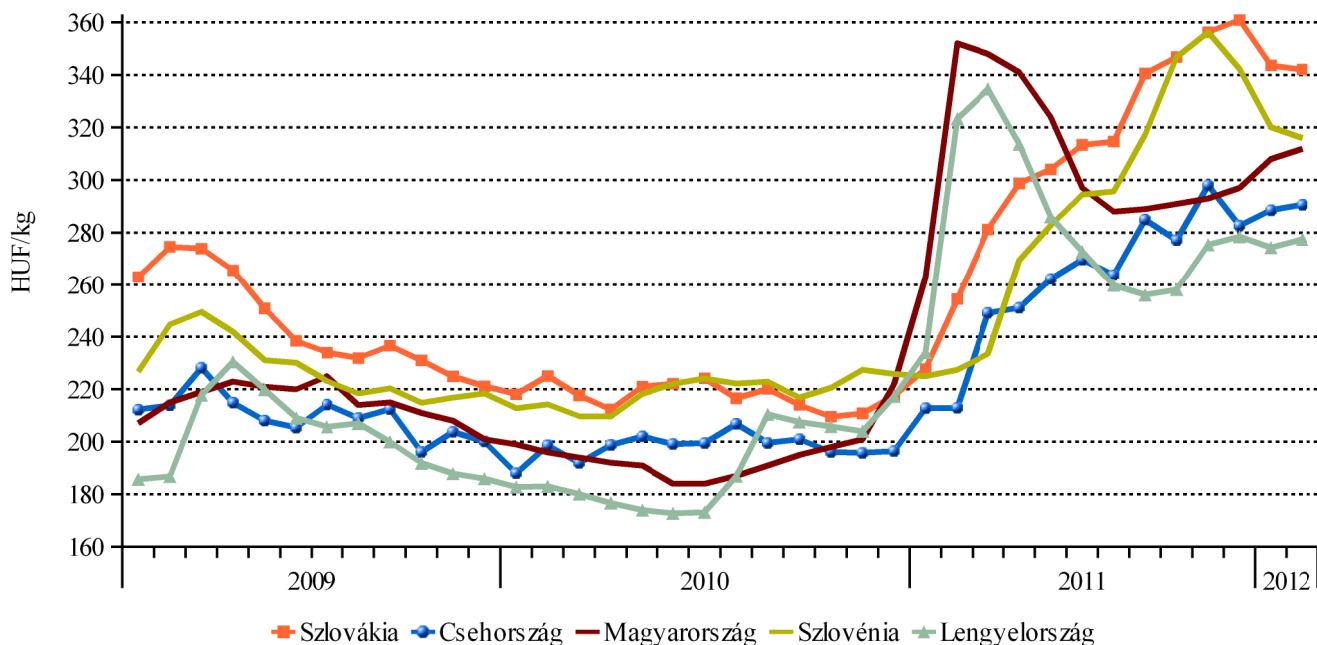
Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

17. ábra: A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

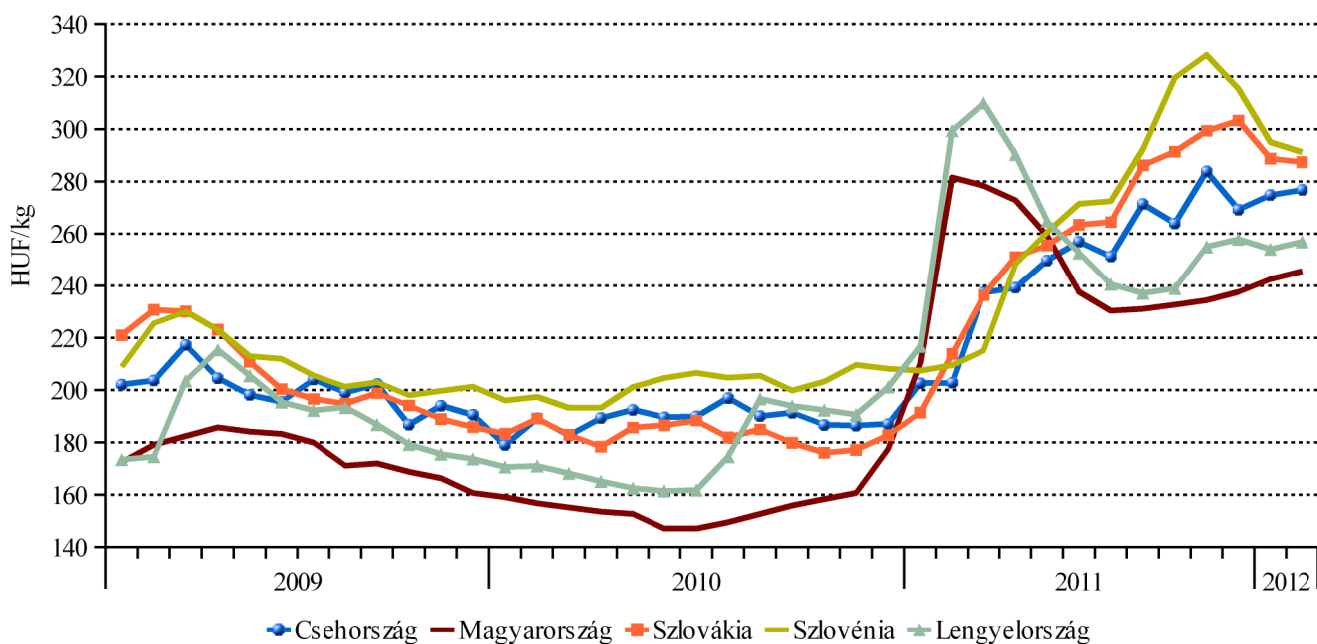
Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

18. ábra: A kristálycukor fogyasztói ára néhány országban

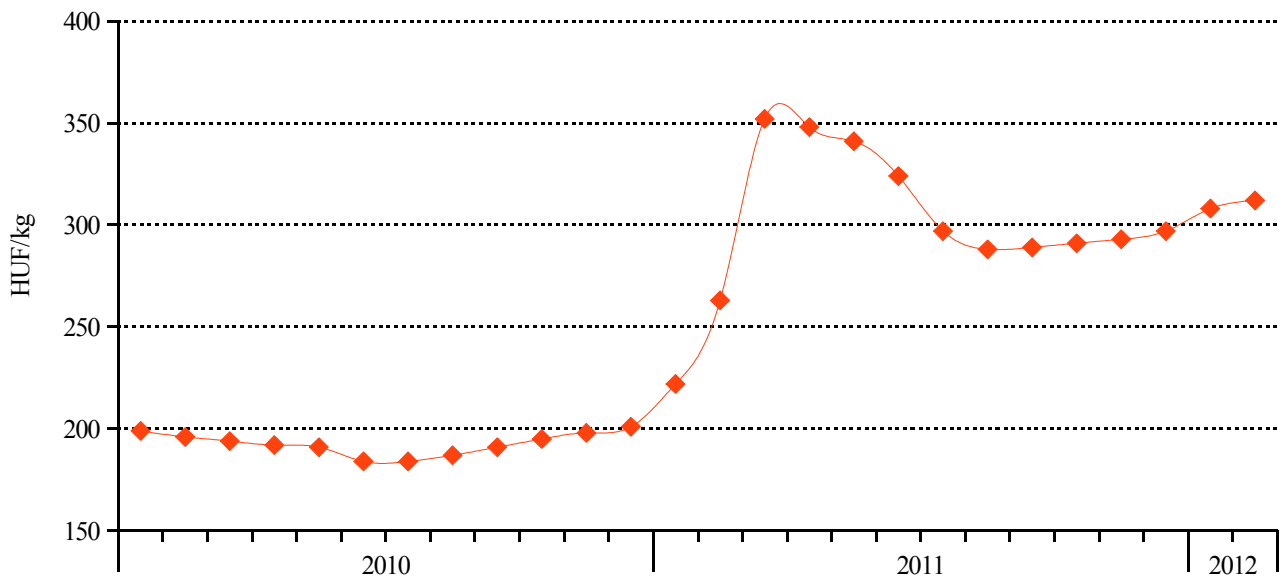
Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

19. ábra: A kristálycukor áfa nélküli fogyasztói ára néhány országban

Forrás: KSH, CZSO, SUSR, ČSÚ, GUS

20. ábra: A kristálycukor fogyasztói ára Magyarországon

Forrás: KSH

